

Kuvataiteen maisterin opinnäytteen kirjallinen osa
Taideyliopiston Kuvataideakatemia
Tuomas Lehtomaa

Palautuspäivämäärä:
1.10.2024

Opinnäytteen ohjaajat:
Mikko Kuorinki (taiteellinen osa)
Anna Tomi (kirjallinen osa)

Opinnäytteen tarkastajat:
Jaana Laakkonen
Denise Ziegler

Tiivistelmä:

Opinnäytteen kirjallinen osa on muodoltaan vaihteleva kokoelma kirjoituksia, jossa pohdin suhdettani taiteelliseen työskentelyyn ja olemiseen. Kirjallinen osa dokumentoi sanallisesti ja kuvallisesti opinnäytteen taiteellista osaa, joka oli esillä Kuvan kevät 2024 -näyttelyssä.

Osana 4.5–2.6.2024 järjestettyä Kuvan kevät 2024 -näyttelyä toteutin paikkasidonnaisen installaation, *in 1–3*, joka sijaitsi Kuvataideakatemian päärakennuksen toisen kerroksen julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa.

Teksti liikkuu runollisen, aistikokemuksista ja tuntemuksista ammentavan sekä tarkemmin artikuloivaan pyrkivän, erittelevän kirjoittamisen välimaastossa. Avoimeen muotoon kirjoitettu teksti käsittelee kirjoittamista asioiden kehkeytymisenä, jossa eri tekstiainesten kohtaaminen synnyttää jonkinlaista hajanaista, yhteistä kenttää asettuen kielen ja materian välisten suhteiden, praktiikkani luonteesta ja muodosta nousevien kysymyksien, kapitalistisen arvontuotannon, halun, materiaalisuuksien ja jokapäiväiseen elämän pariin ilman varsinaista tiivistettyä lopputulemaa tai päätelmää.

Keskustelen tekstissä materiaalisuutta pohtivien filosofien ja taiteilijoiden kanssa, lähestyen heidän ajattelunsa kautta mm. asioihin, toimijuuksiin, kieleen ja materiaalisuuksiin liittyviä kysymyksiä. Osaksi kirjoittamista on sisällytetty valokuvia ja kuvauksia arkipäiväisistä hetkistä, sekä muutamia kuvia muiden taiteilijoiden teoksista, jotka ovat tulleet mieleeni kirjoittaessa.

Muodollisesti tekstin voisi jakaa kahteen osaan, opinnäytetyön taiteellisen osan prosessin ja näyttelyssä esillä olleen kokonaisuuden sanalliseen ja kuvalliseen läpikäyntiin, sekä loppuosaan, joka toimii tekstin pääasiallisena, eri ainesten vaikuttavuuksia ja keskenäisiä suhteita tutkivana alueena.

Teos sijaitsee kuvataideakatemian koulurakennuksen toisessa kerroksessa. Se on jakautunut kolmeen eri paikkaan. Eri osat ovat kaikki samaa kokonaisuutta, sidoksissa omiin kohtiinsa. Se on eri esineistä ja materiaaleista koulun yleisiin tiloihin koostettu paikkasidonnainen installaatio. Sillä ei ole mitään tiettyä kulkusuuntaa tai järjestystä.

Koulurakennuksen pääovista sisään astuttaessa suoraan edessä aukenee leveä portaikko, joka johtaa toisen kerroksen avoimeen aulatilaan. Aulatilaa muodostaa sisäpihan tapaisen alueen, jota rikkovat vain ylempiin kerroksiin johtavat portaikot. Tilaa ympäröi ylempien kerrosten kulkureitit ja aulatilat.¹ Seinämä joka tulee vastaan portaiden jälkeen on sumennettua, valon läpäisevää lasia, kuten iso osa rakennuksen seinistä muutenkin. Kyseisen seinän takana on koulun hallinnon ja henkilökunnan työskentelytilaa.² Seinämää vasten nojaa kolme harmaata tilanjakajaa, jotka kiinnittyvät toisiinsa kierretangoilla. Ne näyttävät uusilta ja käyttämättömiltä. Tilanjakajia³ reunustaa vaaleanharmaa metalli, joka toimii niiden rakennetta vahvistavana osana suojaen niitä kolhuilta, joita voisi kuvitella syntyvän siirtelystä. Tilanjakajan metallisten vahvikeosien eri kohdissa on kiinnittyneenä erinäköisiä magneetteja, ryppäänä, yksittäin ja vierekkäin. Osa magneeteista toimii koukkuina tai kiinnikkeinä muille pienille esineille, hiusklipseille, avainrenkaista roikkuville koulurakennuksen kulkutunnisteille ja avaimenperiille. Tilanjakajien vieressä lattialla on hajanaisessa ryppäässä lisää kulkutunnisteita, hiusklipsejä ja korvatulppia. Muutaman metrin päässä makaa maata vasten noin kolme metriä pitkä punaruskea viemäriputki, halkaisijaltaan noin 20cm. Viemäriputkessa on sisäpinnalla hieman likaa, joka vaikuttaa syntyneen joko ulkosäilytyksestä tai hetkellisestä käytöstä putkena. Viemäriputkessa on kiinnittyneenä magneetteja pareina, samassa kohtaa sisä- ja ulkopinnalla puristautuen putkea vasten. Magneetteihin on kiinnittyneinä yksittäisiä langattomia nappikuulokkeita– sekä hiusklipsejä, avaimenperiä ja korvatulppia.

Isoja portaita ylös noustaessa,–vasemmalla, yleisen taukotilan ja keittiöpisteen vieressä on ovi, joka johtaa pieneen pitkulanmuotoiseen aulatilaan. Aulatilassa on kaksi ovea, joista vasemmanpuoleinen ovi johtaa tietokoneluokkaan, oikeanpuoleinen pieneen elokuvateatterin kaltaiseen tilaan, jota käytetään kurssi- ja näyttelytoiminnassa. Aulatilassa ei ole ikkunoita, se on valaistu automaattivaloilla, jotka toimivat rakennuksen yleisen ohjelmoinnin mukaisesti.⁴ Ovet ovat tilan etupuolella, tilan takaosa on yleensä rajattu harmaalla, korkealla huopaverholla, joka yltää lähes kattoon asti. Verho on nyt vedetty sivuun ja se peittää vain pieneen osan tilaa. Tilassa on kaksi harmaata metallista naulakkoa, jotka muotoilultaan muistuttavat pitkää, pystysuuntaan venytettyä x-kirjainta. Toisessa niistä roikkuu viisi kiiltävää metallista maidonvaahdotuskannua. Ne on solmittu kiinni naulakkoon kullanvärisellä kaulaketjulla. Naulakon takana vasemmalla nurkassa on pienehköjä, koostumukseltaan hiilen, betonin ja hiekan hybridiä muistuttavia öljyhiekasta valmistettuja, poltettuja metallivalumuotin palasia. Oikeassa nurkassa muottien vieressä seinää vasten nojaa neljä isoa harmaata 16mm-filmin muovista

1 Toisen kerroksen aulatilassa on pysyvä tunne mahdollisuudesta sille että on tarkkailun alaisena. Aulatilaa näkee lähes kaikista suunnista, mutta aulatilasta käsin on mahdotonta nähdä kaikkiin suuntiin samanaikaisesti.

2 Hallinnon tilat, kuten kaikki muut koulun tilat, ovat sähkölukon takana. Hallinnon tilaan ei ole pääsyä opiskelijoille. Henkilökuntaan saa yhteyttä sähköpostitse. Oviin koputtaminen ei yleensä auta, sillä jyrkät ovi ei resonoi riittävällä tavalla niin että kukaan kuulisi koputusta.

3 Samantyyppisiä tilanjakajia on käytössä hallinnon tilassa.

4 Rakennuksen valot ovat sävyiltään kylmiä. Illemmalla, tyypillisten toimistotuntien ulkopuolella, valot himmenevät hiukan.

filmirullakotelo, joista yhdessä on filmi sisällä, kuplamuoviin pakattuna.

Aulatilasta katsottuna toisen kerroksen vastakkaisessa päädyssä, työskentelytiloihin johtavien ovien ja tavarahissin edustalla sijaitsee n.10 neliömetrin koppi, joka on tarkoitettu tapaamisiin, lyhyt-
muotoiseen työskentelyyn ja yksityisiin keskusteluihin. Kopissa on kokolattiamatto ja pehmustetut
okranväriset seinät, tila on suhteellisen äänieristetty. Tilan etuseinä on lasia, jossa on teippauksina
rivi kuvataideakatemia logoja. Niiden muodostama leikkaus huurreteippiin on läpinäkyvä ja siitä
näkee sisään tilaan. Tilasta on poistettu sinne yleensä kuuluva tarpeisto, näyttö, pöytä ja tuolit. Va-
lot ovat pois päältä. Tilan lattialla, sinisen elintarvikelaatikon päällä on harmaa dvd-soitin. Laite on
kytketty verkkovirtaan. Dvd-soittimessa on päällä pieni digitaalinen kello. Se näyttää väärää aikaa.
Tilan vasemmassa reunassa lattialla, hiukan pehmustettuun seinäpaneeliin upoten, on neljä lasista
kapselia, leivontaesansseja. Niiden nimiä on vaikea erottaa pimeässä huoneessa.

Päädyin tekemään installaation koulun tiloihin eri syistä.

Työskentelyn Kuvan Kevättä varten aloitin miettimällä koulua, miltä se tuntuu kehossa eri levottomuutta herättävinä nytkähdyksinä jokapäiväisessä olemisessa, sen käytäntöjä ja toimintaa. Mietin koulua, sen laitoksellista roolia⁵, omaa rooliani ja ristiriitaisia, hankalia tuntemuksia, paikan samanaikaista tärkeyden tuntua⁶ että luotaantyöntävyyttä..

Mietin tätä paikkaa⁷, irrallisuuden tuntua tilassa, jossa vuorokausien, säätilojen, ulkopuolella tapahtuvan elämän vaikutus on haalentunut, asioiden sulaessa oudoksi jatkuvuuden massaksi. Jossain vaiheessa päivää huomaan että koulurakennuksen valot käyttäytyvät eri tavalla kuin päivällä, ne viijaavat hämäryydellään että on aika olla muualla, toisaalta hämärinä ne on miellyttävimmillään illalla, kun koulu on kiinni. Työskentelytilat on laajoja halleja, joihin on jälkikäteen lisätty puuseiniä. Puuseinien takaa vuotaa kaikki, henkilökohtainenkin, studiovisiitit, juokseva vesi ja pestävä kahvikuppi. Kuulen kaiken huoneessa tapahtuvan. En kuule sadetta, ääniä viereiseltä kadulta.

Materiaalien löytäminen oli monimutkaisempaa kuin yleensä. On tiettyjä, hyväksi todettuja paikkoja, pääosin kierrätyspiste ja roskakatos, joiden jatkuvasta tavarankierrosta on helppo kerätä työstettävää materiaalia. Halusin kuitenkin käyttää koulun olemassaolevaa tarpeista, asioita joita tiloissa on jo valmiiksi. Osa niistä oli helppo saada lainaan, osa hankalampi. Välillä yksittäiset pyynnöt asianlainaamisesta kääntyivät moniulotteisiksi, byrokraattisiksi sähköpostiketjuiksi, joissa vastaus siirtyi aina seuraavalle portaalle. Asioiden lainaamisen esteiksi liittyi huolia mm. käyttötarkoituksesta, lisävaivan synnystä ja taideteoksen motiiveista⁸. Käytin yllättävän paljon aikaa neuvotteluihin eri asioiden omistajuuksista, lainaamisen ehdoista ja muuhun tavaroihin liittyviin käytännön järjestelyihin. Osana neuvotteluja ja keskusteluja tunsin kiinnittyväni lähemmäs koulua organismina, jonain byrokraattisena oliona, jonka kanssa on löydettävä jaettu kieli ja toiminnan kenttä.

5 Koulun markkinoimien arvojen ja todellisen toiminnan välillä on jatkuvaa ristiriitaisuutta. Esi-merkkinä Taideyliopiston, poliittista vastuuta kantavan toimijan hiljaisuus liittyen Israelin Gazassa harjoittamaan kansanmurhaan (Lippu, 2023; Open letter in support of Palestine by Uniarts students, alumni and staff, 2024, ei sivunumeroita.)

6 Opiskelusta KuvAlla on muodostunut minulle tärkeä kokemus. Ihmiset joihin olen siellä ollessani tutustunut ja joiden kanssa olen ystäväystynyt on tehnyt opiskelusta merkityksellistä.

7 Samalla työskentelyssäni ei ole kyse rakennuksesta. Paikka ei itsessään ole työskentelyn aiheena, enemmänkin olosuhde jossa työskennellään ja ollaan. Aihe itsessään on vaikeammin aukeava selvitys.

8 Kysyessäni lainaan koulun käytöstä poistettuja kulkutunnisteita, viestiketju eteni ilmeisesti niitä hallinnoivan yrityksen edustajalle, joka halusi varmistua taideteoksen “sanomasta” ennen kuin suostui lainaukseen. Tiedustelu itsessään tuntui kiehtovalta, oli potentiaalinen huoli mikä tahansa (esimerkiksi mainehaitta yritykselle), Taideteos tuntui tässä valossa oudon voimakkaalta, vaikuttavalta taholta, luodessaan tämän tyyppistä huolta.

A distinctive feature of the new art school buildings, then, is a schizophrenic mixture of openness and ceaseless monitoring.⁹

Työskentely aulatilassa oli äärimmäisen levotonta, julkista. Olin pääosin piilossa toisessa huoneessa ja harpoin julkiseen tilaan sykäyksissä. Ainut tapa keskittyä tilassa oli kuunnella musiikkia kuulokkeista riittävän lujalla, jotta kaikki ympäristö katosi ja lähestyä asioita jonkinlaisessa kiihtyneessä putkinäön tilassa. Tunsin olevani esillä, tarkkailtu, mutta samalla itse olin jossain muualla.

Teos oli jatkuvassa pienimuotoisessa liikkeessä. Kävijöiden, tilan käyttäjien ja huoltajien liikkeiden mukana asioita siirtyi, pieniä palasia katosi. Kannoin jonkinlaista huolta siitä, miten asiat saattavat muuttua, takerruin siihen että teos pysyisi kutakuinkin sellaisena kuin sen olin jättänyt, vaikka olosuhteet itsessään ja teoksen muoto olisi antanut myöten mahdollisille muutoksille.

Tässä dokumentissa käytetyt valokuvat ovat ottamiani, ellei toisin mainita.

in, 1-3
2024

tilanjakajat, kierretanko,
viemäriputki, langattomat nappikuulokkeet,
magneetit, kulkutunnisteet, hiusklipsit,
avaimenperät, korvatulpat

dvd-soitin, kori, yövalo,
leivonta-aromit (lasikapselissa)

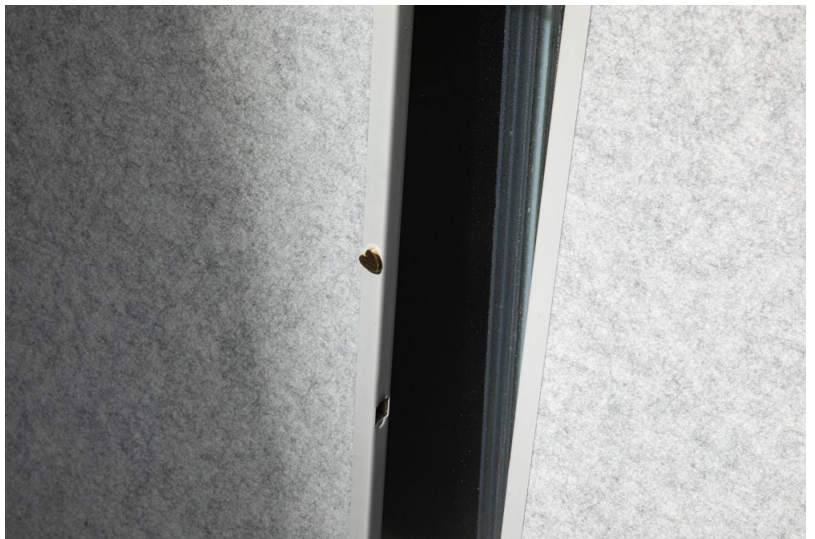
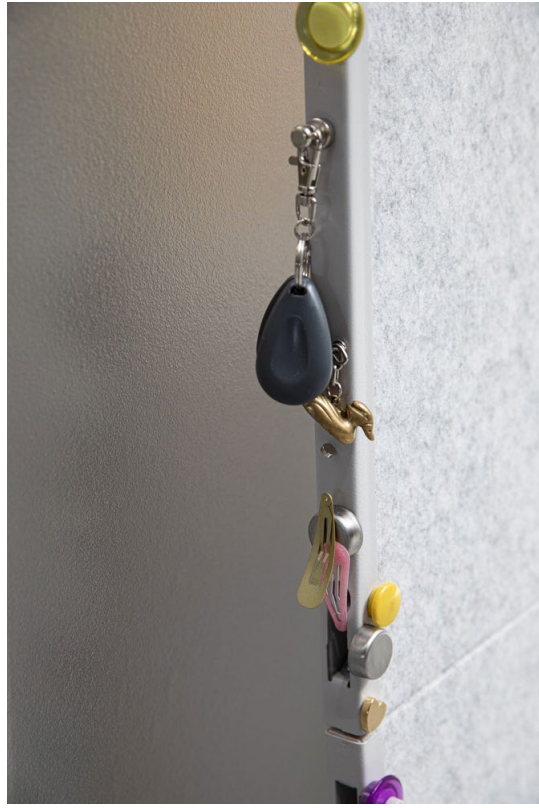

hiekkavalumuotin palat, filmikelat,
naulakot, maidonvaahdotuskannut,
kaulakorun nauha, verho

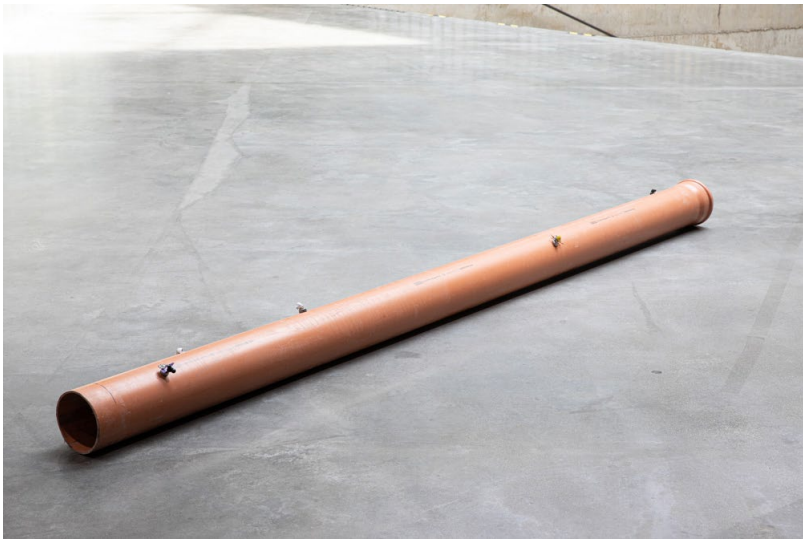

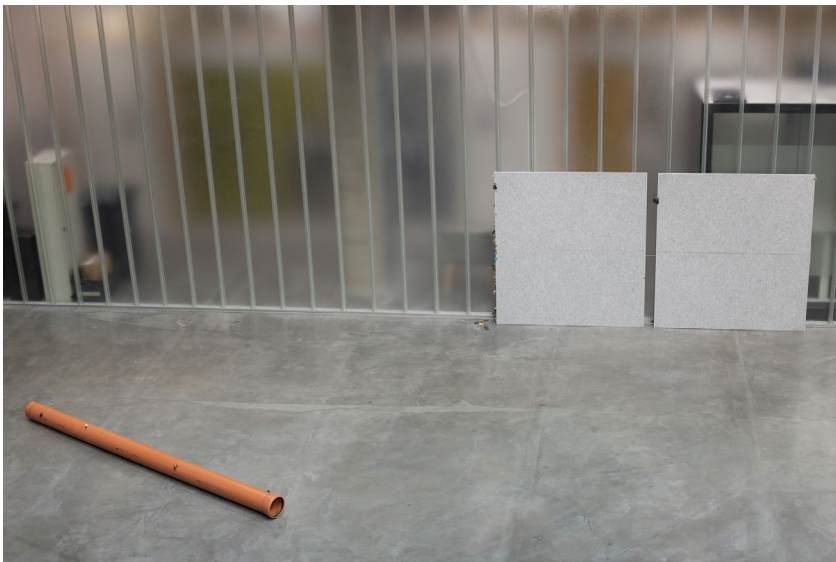
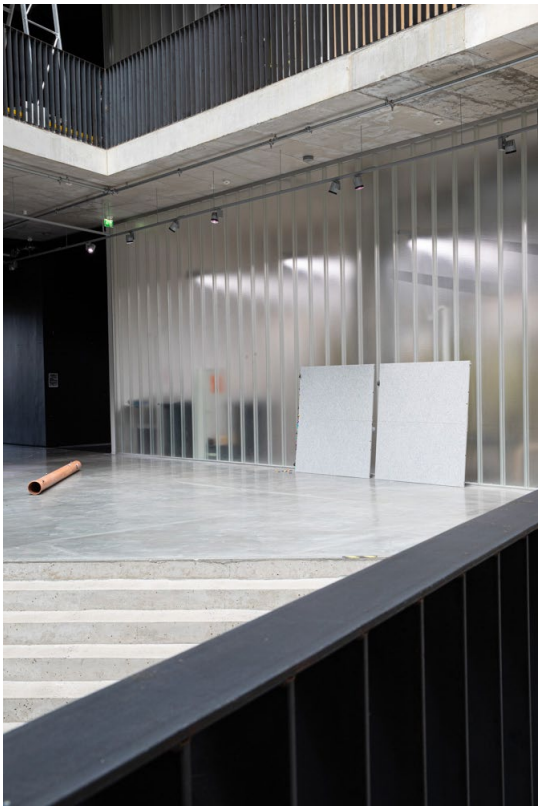

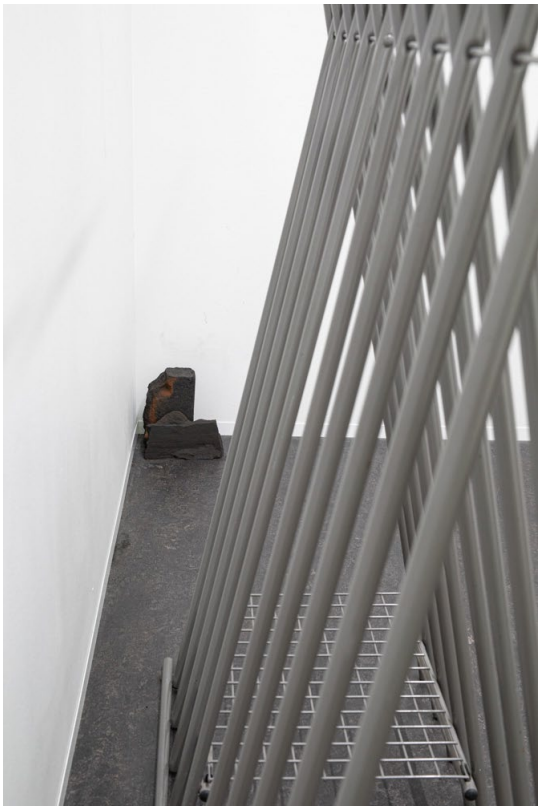

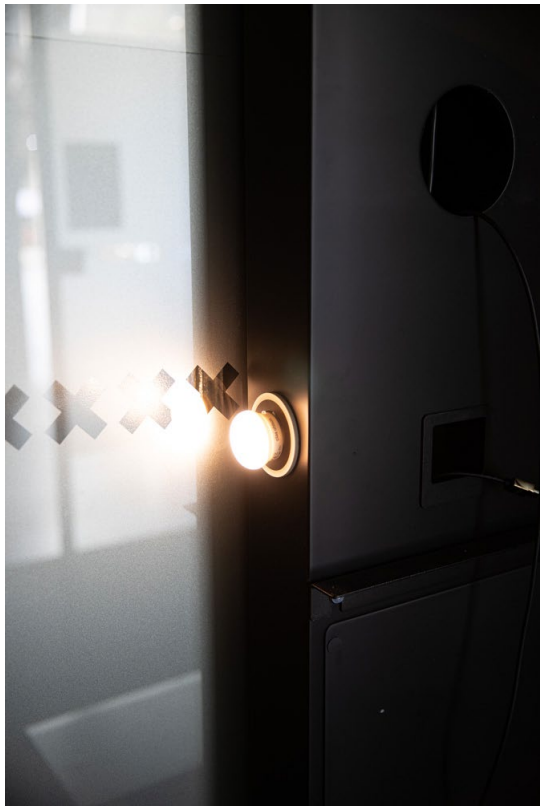

“Miten kielestä tuli materiaa luotettavampi? Miksi kielelle ja kulttuurille myönnetään oma toimijuus ja historiallisuus, kun materia hahmotetaan passiiviseksi ja muuttumattomaksi tai se perii parhaassa tapauksessa muutoksen mahdollisuuden kielen ja kulttuurin johdannaisena?”¹⁰

Mitä todella tuotetaan kun pyritään sanallistamaan taiteellista praktiikkaa, joka on tekemisissä ei-sanallisen¹¹, materiaalisen ja tilallisen kanssa? Voiko kieli tavoittaa muuta kuin itseään–tai viitata itsensä ulkopuolelle?

Lähden liikkeelle toiveesta, että voisin lähestyä kirjoittamista ja tekstiä samoin kuin lähestyn asioita omassa taiteellisessa työskentelyssä¹², tunnustelun ja ihmettelyn kautta, yhdistellen ja työstäen olemassaolevaa, oleskellen eri aineiden parissa.

Mitään uutta vakiintunutta suhdetta kirjoittamiseen ei löydy, mutta suhteeni kirjoittamiseen kuitenkin myös muuttuu. Koen edelleen kirjoittamisen toimivan selkeästi omassa rekisterissään, mutta uskon sen vaikuttavan muilla tasoilla samanaikaisesti, eri yhteenmuodostumissa ja päällekkäisyyksissä. Kirjoittamisen ja sanattomasti koettavan maailman välillä ei ole mitään totaalista katkosta, vaan kyse on enemmänkin asioiden vuotamisesta toisiinsa.

10 Barad, 2003, ei sivunumeroita.

11 Toisaalta, ei-kielellisen ja kielellisen raja on myös hankalasti määriteltävissä.

12 Työskentelen mm. asioiden, esineiden, tilojen, tunteiden, tilanteiden ja kehollisten tuntemusten kanssa, materiaalisella, olemuksellisella ja sosiaalisella tasolla. Kirjoitan välillä työskentelyn ohella, mutta enemmän erillisenä prosessina joka tuntuu itselle jonkinlaiselta kääntämiseltä eri kielelle.

kirkasta, harmaata, kolkkoa, kolkkoa, järkähtämätöntä, kiireistä, tyhjää, äänetöntä, meluisaa

Kahvikuppi, 12.05.2024.

Silmien takana, niiden yläosassa, painetta

Kahvikupista nouseva höyry joka ei ikinä nouse pystysuoraan, se kiemurtelee pysyvästi.

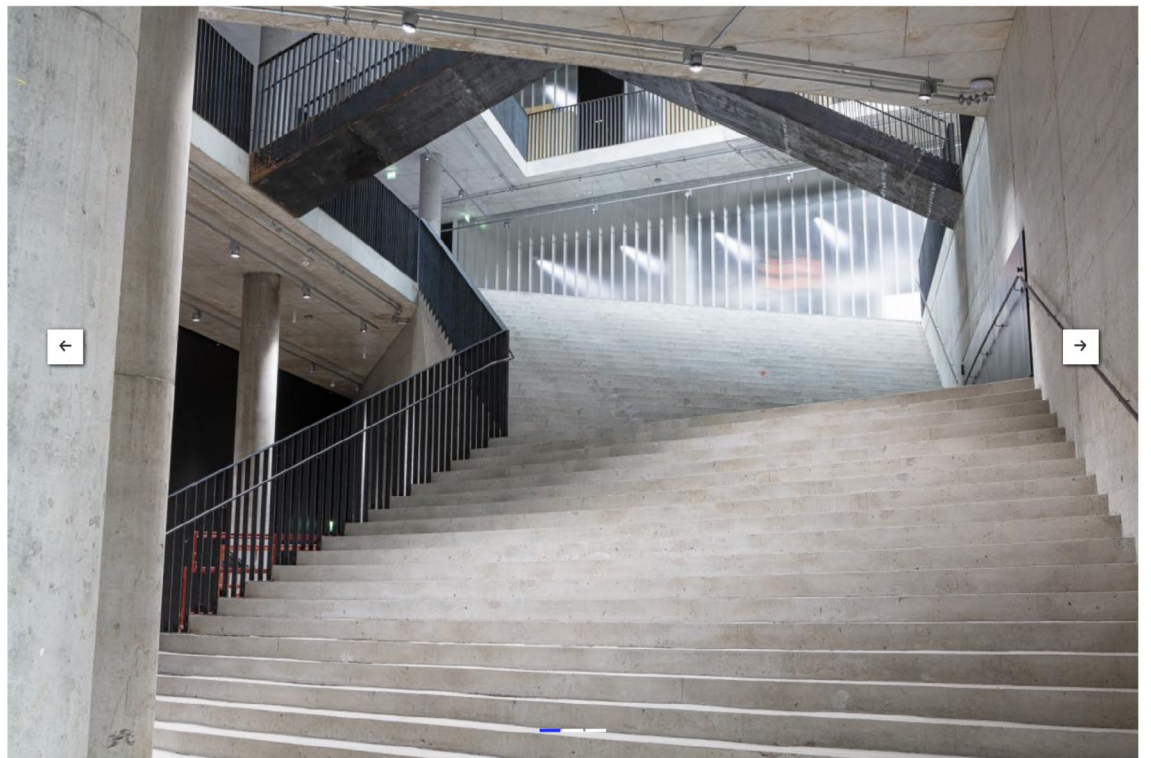
Kuvittelen huoneen jossa ilma on pysähdyksissä, kahvikupin pinta peilityyni, höyry nousee kupista pystysuoraan kuin lanka jota vedetään katonrajasta käsin.

Jatkuva lämpötilan ja ilmankosteuden vaihtelu

Uudesta paperikupista juodessa kahvaosat taitetaan esille ensimmäistä kertaa. Ne tuntuvat käsissä hieman teräviltä ja epävakailta. Tuntu muuttuu kuitenkin jo muutaman hörpyn jälkeen. Paperinen kahvaosa ja sormi ovat asettuneet paikoilleen, kahvan alaosa taittuu mukailleen sormen asentoa.

Uniarts Helsinki's new building designed by JKMM Architects. Photo: Petri Summanen

Uniarts Helsinki's new building on Sörnöisten rantatie. Photo: Tuomas Uusheimo

Ruutukaappauksia Taideyliopiston nettisivuilta, uusi koulurakennus.
Ylhäällä: kuva Petri Summanen. Alhaalla: kuva Tuomas Uusheimo.

Vahattua lattiaa pitkin

Kiillotusaine

lattia→

kenkä→

sukka→

jalkapohja

Ruutukaappaus tori.fi:stä. ¹³

Asian ja toisen välillä

Alumiinipinnan ja tekokuituisen kankaan väliin kertyvä.

harmaata hämärää, kuivaa, kiiltävän hajuista, pehmeää, terävää

vaatteita kuivumassa verhotangosta, avoin ikkuna. 25.5.2024.

Muisti, tai asia muistuttaa itsestään. Unohdinko jotain, vai oliko asia jo näin. Molemmissa tilanteissa liike tai ero jostain syntyy tai on jo syntynyt. Hihan ulommaisoin reuna rispaantuu käytettäessä. Se kuivuu eri tahtiin kuin muut osat paidasta.

Hito Steyerl kirjoittaa ”The language of things” -esseessä:

Because the commodity, too, is not understood as a simple object, but a condensation of social forces. Thus things can be interpreted as conglomerates of desires, wishes, intensities and power relations. And a thing language, which is thus charged with the energy of matter can also exceed description and become productive. It can move beyond representation and become creative in the sense of a transformation of the relations, which define it.¹⁴

Nina Canell. Perpetuum Mobile (25 kg), 2009, vati, vesi, sementti ja ultraääni. Kuva: Robin Watkins. Oikeudet: Daniel Marzona, Mother's Tankstation ja Galerie Barbara Wien.

tuuli on yltynyt vaakasuuntaiseksi, kaikki taipuvat sen suuntaan, se vaappuu eri suuntiin, vaatteet sinkoilevat tuulessa, puutuoli, puutarhatuoli, puutarhapöytä, mänty, pyykkinaru, joka on puun, sateen ja kuluman värjäämä

tuuli lennättää maasta kertynyttä vettä, se roiskuu ikkunoille, seinille, katolle, puutarhatuolin käsinojalle, puutarhatuoli on kaatunut, vesi on kerännyt sisäänsä tippuneita lehtiä, se muodostaa sisäänsä sulkevan liikkeen, jossa lehdet heittelevät, tulitikku, kori, pyöräilykypärä, kainalosta revennyt paita. Ennestään kuiva tekstiilipala muuttuu hohkaavassa lämmössä, se tuntuu karkeammalta kuin aiemmin. Otan kuvan sähkölaitoksesta, mietin sen käsittämätöntä voimaa.

Barad jatkaa:

Foucault huomauttaa, että juridiset valtajärjestelmät tuottavat samat subjektit, joita ne sitten myöhemmin edustavat. Juridisen käsityksen perusteella näyttää siltä, että valta säätelee poliittista elämää pelkästään negatiivisesti.¹⁵

Liike, jossa johonkin suuntaan pyrkivä tekeminen kääntyy pääläelleen suhteessa mahdollisiin päämääriinsä tai motiiveihinsa. Instrumentin avulla tuotetaan toivotunlaista tietoa, tietystä kehyksestä, tietyllä kielellä, performatiivinen liike, joka validoi itseään. Mietin näyttelytilaa¹⁶, asioita siellä, niiden kiertokulkua järjestelmässä, jossa lisäarvon potentiaali kytkeytyy kaikkeen. Suljettu, yhdensuuntainen liike. Mietin näyttelytilan suhdetta arvontuotantoon ja kulutukseen. Eri lähteistä lukiessani, päädyn samaan lainaukseen Marxin pöydästä, jossa pöytä hyödykkeenä herää henkiin, tanssiin:

so soon as it steps forth as a commodity, it is changed into something transcendent. It not only stands with its feet on the ground, but, in relation to all other commodities, it stands on its head, and evolves out of its wooden brain grotesque ideas, far more wonderful than 'table-turning' ever was"¹⁷

Ollessaan hyödyke, se kiinnittyy tuotantoketjuihin, toiminnallisuuteen, asioiden välisiin suhteisiin. Esseessä "If Commodities Could speak", David Cunningham käsittelee Marxin historiallis-materialistista käsitystä hyödykkeistä ja rinnastaa ne uusmaterialistisiin tapoihin lähestyä materian eloa, viitaten animismiin ja materian väreeseen, esineiden puheeseen.¹⁸ Ihmiskeskeistä toimijuusajattelua purkaen Jane Bennett kirjassa *Vibrant Matter* sanoo:

My "own" body is material, and yet this vital materiality is not fully or exclusively human. My flesh is populated and constituted by different swarms of foreigners... the bacteria in the human microbiome collectively possess at least 100 times as many genes as the mere 20,000 or so in the human genome... we are, rather, an array of bodies, many different kinds of them in a nested set of microbiomes.¹⁹

Lainauksen subjekti-objekti-suhdetta kyseenalaistavassa lähestymistavassa on jotain ehtymättömän aktivoivaa ja eloa tuottavaa. Koen sen kääntyvän luontevasti kuvataiteen kontekstiin, tilallisiin ja materiaalisiin prosesseihin. Tekeminen tämäntyypin eetoksen kautta kuitenkin monimutkaistuu, kun eri tahot, esimerkiksi kielelliset käytännöt ja kuvataiteen kontekstin toimintamekanismit otetaan huomioon. Sanoessani, että asia x tai y on toimija ja asettaessani ne kuvataiteen kontekstiin tuntuu, että päädyn käytäntöihin, jotka itsessään tuottavat elotonta ainesta. Tuotan kategorista, kielellistettyä maailmaa, vakiintuneista käytännöistä käsin, hyötyen juuri niistä subjekteista, toimijoiksi nimeämistäni olioista, tuottaen representaation, passivoivan toiseuden.

15 Barad, 2003, ei sivunumeroita.

16 Ei niinkään tiettyä paikkana, vaan kuvataiteen esittämiskäytäntöjen perinteen läsnäoloa ja siitä käsin asioiden tarkastelua.

17 Marx, 1867, 154.

18 Cunningham, 2016, ei sivunumeroita.

19 Bennett, 2010, 113–114.

Sama passivoiva, väkivaltainen voima voi kytkeytyä hyödykkeisiin ja omistajuuteen. Ehdottomuudessa, oli se sitten asian kielellistä kategorisointia tai omistajuussuhteessa tapahtuvaa asian tyypistämistä tiettyyn muotoon, tuntuu tapahtuvan sama, ahdistusta tuottava asioiden kompleksisuuden kierto.

Halu ja kaipaus projisoituu asioihin, kulutuksen, kapitalismin ja hyödykkeen alueella, muistojen, tarkoituksettoman, kaiken ohella tapahtuvan sekoittumisen tasolla. Kaikki on tiivistynyttä, tihkuvaa, toisiinsa tarttuvaa, erottumatonta erillisyyttä, kuvailematonta, yhteistä erillisyyttä.

3.9.2024.

27.5.2024

Metallinen astia, poksattamattomat maissinjyvät, suolaa, öljyä, hius.

Eetu Viren kirjoittaa esseessään *Ystävyys eron harjoittamisena*: ”Ystävä ei ihmettele, että olet erilainen kuin ennen, koska hän ihmettelee alati, että olet erilainen kuin hän. Ystävyys ei ole raakaa läheisyyttä, välittömyyttä, vaan etäisyyttä yhteisessä”²⁰ Liikuttava kokemus siitä, kun tuntee olevansa mielekkäällä kiinni tekemisessä, asioissa ja muodostumisen hetkissä. Asioihin ja tilanteisiin asettuminen hyväksyen niiden omaehtoisuuden, purkamattomuuden. Työskennellessä vierauden kokemus tuntuu tarpeelliselta ja mahdollistavalta, liikuttavalta.

Asetelma jossa on kuin kotonaan, liikkeessä, vieraana, asiat ilmenevät, kitkaisina, hankalina, kyse on jonkinlaisesta irtipäästämisestä.

Murokulho, tilkka lämmennyttä maidontapaista pohjalla. Lakattu neliskanttinen matala puupöytä. Hiusharja. Neljä tyynyä, puhelin, kirjanmerkiksi jäänyt joulukortti, kaukosäädin, karkkipaperi lattialla, televisio johon heijastuu valo ja jonka pinnassa näkyy sormenjälkiä. Kaappikello. Muovisen pakasterasian tummansininen kansi. Vaaleankeltainen ruudullinen pöytäliina.

Portaat tietyssä rytmissä, 13 tyhjää ja 7 paikallaan, sama pieni variaatio alaspäin
Vakuumpakatut juustot, kylmän sinkityn teräksen käyttö terassi- ja aularakenteissa.
Olen jokin aika sitten muuttanut asuntoon, huoneessa on levällään avattuja muuttolaatikoita, joista on kaivettu esiin olennaisimmat asiat. Suurin osa tavaroista on vielä pakattuina. Päiviä ja viikkojakin pärjää hyvin kaipaamatta mitään laatikoiden sisällöistä. Lähdän asunnosta, rakennuksen edustalla naapuri pysäyttää minut. Käymme keskustelun matosta jonka olin unohtanut väärään paikkaan sisäpihalla. Matto unohtui ulos, sade kasteli sen ainakin kahdesti. Varjoisa paikka jossa matto oli, piti maton kosteana useamman päivän. Sadepäivät loppuivat ja matto hiljalleen kuivui. Se lerpatti kuivuneena sisäpihalla vielä joitain päiviä kunnes toin sen takaisin sisälle. Huomasin, että matto on liian iso kotini lattialle. Rullasin sen ja taitoin rullan keskeltä. Rullattu matto oli liian paksu taittuakseen täysin, joustamaton taitos pitää osaa matosta ilmassa.

Kaikki muistuttaa itsestään, vyöryvä ärsykkeiden määrä purkamattomassa laatikossa, puretussa laatikossa, suljetussa tilassa ja kattopellissä, pahvisen rasian reunaa pitkin kulkevassa painomusteessa.

Useita päiviä auki ollut tuuletusikkuna on kerännyt ikkunalaudalleen kosteutta, tunnistamattomia, puusta pudonneita pieniä hippuja.

Edellisen asukkaan jättämä tahmea ovenkahva.

Tapaan sattumalta pakettiauton omistajan, joka on tullut juuri ennen vuokrauksen alkua tarkistamaan auton kunnan edellisen vuokraajan jäljiltä. Hän kertoo, että yksi kymmenestä auton vuokraajasta tunnustaa, jos autolle on käynyt jotain vuokrauksen aikana ja katsoo minua merkitsevästi. Pakettiauton omistajalla on käsissään mustat kumihanskat. Pakettiauto on uusi ja pitkä. Siinä on peruutuskamera, josta avautuu kalansilmäperspektiivi.

Wisrah C.V. da R. Celestino, Keys, 2021. Kopio näyttelytilan jokaisen oven avaimesta, esillä kiinnitettynä taiteilijan valitsemaan avainrenkaaseen. Kuvan oikeudet: SALTS, Basel, Switzerland.

Näyttelytilan tai instituution tarpeisto on läsnä omine runsaine merkityksineen ja tarkoituksineen, silloinkin kun näyttelytila on kiinni, tavarat ovat suljettuna varastoon tai piilotettu takahuoneeseen. Näyttelytilan ilmastointi, sähkö, rahoitus ja kiinteistön hidas rapautuminen on jatkuvaa. Paikat tihkuvat itseään riippumatta mitä sinne tuodaan.²¹

21 Joitain taidehistoriallisia nostoja, joiden perustan koen vaikuttaneen ainakin välillisesti omaan työskentelyyni:

Instituutiokriittinen kuvataide, joka toi pinnalle laitosten toiminnan aktiivisina, valtaa käyttävinä toimijoina. Sittemmin instituutiokriittinen kuvataide on itsekkin jollain tapaa vakiinnuttanut paikkansa, "laitostunut" ja tullut osaksi monien instituutioiden kuratoriaalista linjaa.

Paikkasidonnaisen taiteen käytännöt, jotka nostivat esiin teoksen teko-, tapahtuma- tai työstöpaikan roolin osana taideteosta ja sen kokemista. Nähtiin, että teos voi muodostua ja olla olemassa vain suhteessa paikkaansa.

Relaatioestetiikka (relational aesthetics), jossa työskentelyn keskiössä esteettis-materiaalisella tasolla on ihmisten väliset suhteet, sosiaaliset tilanteet ja muodostumat.

10 a 8 10B

1.5 litran pullo

2 litran jäätee

Paine oikean olkapään ääri viivoissa

Polvinivel

Ruosteen ja nurmikon haju

Kaksi sähköautoa latautuu peräkkäin pihalla

Suljen oven ja palaan takaisin tarkistamaan että se on kiinni. Muistijälki ei ole mitenkään luotettava, oven sulkeutuessa moni muu asia on käynnissä samanaikaisesti

Syyskuun alussa siitepölykausi tuntuu olevan ohi. Olen muuttanut työhuoneeseen teollisuusrakennukseen, jonka eteisaulassa haisee kahvin, vaseliinin, tai jonkun tunnistamattoman paahdetun haju. En tiedä pidäkö itse hajusta, vai vain työhuoneelle saapumisesta, hitaudesta ja mahdollisuudesta jonkin äärelle virittymisessä. Alueella, jossa rakennus sijaitsee on usein pysähtynyt tunnelma. Sen lähistölle on rakennettu hiljattain uusia isoja asuinkerrostaloja.

Muuttaessani kävin läpi koulun työhuoneen tavaroita. Niitä on liikaa, karsin valtaosan niistä pois, kierrätyspisteelle, kavereille, roskiin. Osan tavaroista saan myytyä netissä, sovin torikaupat kahden eri ihmisen kanssa kahdesta eri asiasta samaan paikkaan ja aikaan, käyn koulun edustalla rinnakkain kahta keskustelua, toinen liittyen isoon lasiseen käymisastiaan, toinen television seinätelineeseen. Myyn lopputyössä käyttämäni tilanjakajat, jotka aiemmin keväällä ostin ja noudin Pajamäestä jonkin kerrostalon edustalta.

Kerätyt asiat kiinnittyvät siihen hetkeen mistä se ovat, kaikessa erimuotoisia latauksia,

Kyse on varmaan myös halusta tarrata tunteeseen tai hetkeen, asiat ympärilläni muistuttavat paikoista, hetkistä, tilanteista ja itsestään.

Samanaikaisesti tunne laajasta paikan ja jatkuvuuden tunnusta, pysyvyydestä, sekä omistamiseen liittyvästä tuhoisasta halusta.

kirjoittaessa olen irti siitä missä haluan olla, olen kiinni jossain muussa, kääntämisen teossa, jossa yritän tarttua johonkin, joka ei itsessään ole hahmo, yritän luoda kuvaa, samalla kun kuva itsessään on jo kääntynyt joksikin toiseksi, en pysty kirjoittamalla muuta kuin liikkumaan, pyrin jäsentelemään, liikkumaan sanojen sisällä ja niiden kautta, hakeutumaan, muodostaen joitain reittejä, liikun käännteisiin joissa en ole ollut mutta jotka tuntuvat tutuilta, olen sisällä jossain josta on kuljettu, mutkia,

valonsäde joka pilkottaa lattianrajasta, sulkematta jätetyn ikkunan kautta virtaava ilma,

lyhtypylvääksi, vihreäksi hapettunut, kellertävä lasi

R-kioskin terassi, 04.09.2024.

Installatian osia (dvd-soitin ja valumuotin palaset) näyttelyn jälkeen. Osat päätyivät näyttelyyn siten, että ne tulivat vastaan kou-
lulla työskennellessä. Etsiminen on päämäärätöntä, mutta selkeästi eritahtisten toiveiden/halujen/motiivien täyttämää, levotonta
tekemistä, jossa tapahtuu paikkaan kiinnittymistä, paikan ja tilanteen hankaamista, toisteisuutta ja asioiden ympärillä ja niiden
kanssa kiertämistä, ajatusketjuja, tunnerykelmiä.

Asioiden välisten suhteiden hahmottelu, eri lukutapojen kautta tilanteisiin asettuminen ja artikulointi ei tuo minua lähemmäs mitään oikeampaa, vaan kiihdyttää. Asia, kielellistetty olio ja omat tunteukseni ovat monimutkaisessa solmussa, jossa vaikutun ja vaikutan. Tapahtuu liikettä, asiat kumpuavat itsestään ja toisistaan, kehkeytyvät jollain tosi juurtuneella, olemuksellisella tavalla.

sotkuun, myttyihin ja erilaisiin sinkoileviin motiiveihin.
pukeutuen tarkkaan, rajattuun kieleen

Iida Piin Havainnot asioiden järjestyksestä -näyttelystä,
Valokuvagalleria Hippolytessä, syyskuu 2024.

Barad: ”Todellisuus ei koostu asioista-itsessään tai asioista-ilmiöiden-ta- kana vaan ”asioista”-ilmiöissä.”²²

Mietin tilaa jossa en pysty tarttumaan mihinkään kiintopisteestä käsin, sillä lähtöpiste josta lähteä ja johon palata puuttuu. Eri voimien asetelmat, kitkaisuus ja asioiden taipuminen, venyminen ja muo- vautuminen eri tavoin. Asia jatkuu toiseen, on jonkinlaisia erillisyyksiä, mutta rajapintaa ei voi jäljit- tää.

Epätarkka katse, kylmä huoneilma, kirjaston kellari, motorisoidut arkistohyllyt, joissa harmaaksi maalatut pyöristetyt peltipinnat. Hikinen jalkapohja, kuivuvat sukat, karhea kokolattiamatto. Toises- sa päässä huonetta lattianajassa punertava valo. Humina, kaikki pinnat on maalattu, painava reppu. Kutiseva nenä, talon rakenteita pitkin ujeltava laulu tai tuulettimen heleä resonointi. Raksuttava kello viereisessä huoneessa. Noin tunnin välein kirjaston läpikulkuportin lainaamattomat kirjastokirjat tunnistava hälytin soi. Kaikki portin läpi kulkeva käy läpi saman prosessin. Laajan aulatilaa lattiaan painettujen puukuutioiden tilalle on hiljalleen asennettu puulevyjä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana maa-aines on paisunut siten, että aulaan on muodostunut kumpuja ja puukuutiot ovat irtoilleet paikoiltaan.

Teatterikorkeakoulun aulatila, 4.9.2024.

30.5.2024.

Työskentelen näyttelytilassa, valkoisessa kuutiossa
Työskentelen näyttelytilassa näyttelytilan ulkopuolella

Maalattun pinnan alla, rakenteissa, ilmankosteudessa, kävijöiden hengityksessä ja puheessa kulkeva epävakaus korostuu, kun pyritään puhumaan tyhjistä ja neutraalista tilasta.

Näyttelytilan ulkopuolella näyttelytilan ja valkoisesta kuutiosta juurrettujen motiivien henki kerrostuu kaiken päälle

motiivit muovaavat ja vaikuttavat, samaan tapaan kuin muu, esimerkiksi yskä, nauru ja sudokulehti, henkien jotain, jota ei voisi luonnehtia pelkästään itsekseen, huimaavaksi limittymiseksi, ujeltavaksi lauluksi, kengännauhan punokseksi.

kun kaikesta viriää koko ajan jotain, pyöräyttävää liikettä, kaiken muutosta voi seurata (seuraaminenkin eleenmuotoista, liikkeessä tapahtuvaa) ilman kiintopisteitä, vaikuttuen.

Kiihtynyt hengitys

Silmät lukee tilaa, kokemusta, silmät kiinni silmät liikkuvat silti

Nykyvä, satametriä tekonurmikenttää, askelia käännöksiä

*huomaamattani paikalle ilmestynyt rekka kaartaa ohitseni, pölyyttää
kuivuneen tien*

*hiekkaa, tomupilvi jää leijaillemaan ilmaan, laskeutuu päälleni, kuljen sen
lävitse, koetan ottaa kuvaa tomupilvestä, rekasta,*

*kuvassa ei näy rekkaa, tomupilvestäkin vain reunat auringonsäteitä
vasten,*

näkyä nurmea, varjo,

19.9.2024.

Lähdeluettelo:

Painetut lähteet:

Bennett, Jane. 2010. *Vibrant Matter. A Political Ecology of Things*. Durham ja Lontoo: Duke University Press.

Marx, Karl. 1909 (1867). *Capital: A Critique of Political Economy*. Volume I. Kääntänyt Samuel Moore ja Edward Aveling, Toim. Federick Engels. Chicago: Charles H. Kerr and Co.

Verkkojulkaisut:

Barad, Karen. 2019 (2003). "Posthumanistinen performatiivisuus: Kohti ymmärrystä siitä, miten materia merkityksellistyy". Suomentanut Annette Arlander. *NIVEL*. URL:<https://nivel.teak.fi/performanssifilosofiaa/posthumanistinen-performatiivisuus-kohti-ymmarrysta-siita-miten-materia-merkityksellistyy/>. Viitattu 26.9.2024.

Cunningham, David. 2016. "If commodities could speak". *fotomuseum winterthur*. URL: "<https://www.fotomuseum.ch/en/2016/07/09/if-commodities-could-speak/>". Viitattu 26.9.2024.

Guttu, Ane Hjort. 2020. "The End of Art Education as We Know It". *Kunstkritikk*. URL: "<https://kunstkritikk.com/the-end-of-art-education-as-we-know-it/>". Viitattu 26.9.2024.

Lippu, Anna-Maija. 2023. "Taideyliopistossa kiellettiin Gaza-aiheisten sähköpostien lähettely yliopiston sisällä". *HS*. URL: "<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009991178.html>". Viitattu 30.9.2024.

"Open letter in support of Palestine by Uniarts students, alumni and staff". 2024. Avoin kirje. URL: "https://docs.google.com/document/d/16CbGtQ2g2eXMu_Ov4YC2FOqWopG3niI83novMGzm5_g/edit". Viitattu 30.9.2024.

Steyerl, Hito. 2006. "The language of things". *Transversal*. URL: "<https://transversal.at/transversal/0606/steyerl/en>". Viitattu 26.9.2024.

Viren, Eetu. 2018. "Ystävyys eron harjoittamisena". *kumu*. URL: "<https://kumu.info/ystavyys-eron-harjoittamisena/>". Viitattu 26.9.2024.

Kiitos tuesta, avusta ja keskusteluista Annalle, Mikolle, Tuomolle ja Helenalle.
1.10.2024

